

דף כט:

עין משפט א.

ח"מ סימן שפו פעיף א

א. קיימא לן כרבי מאיר דדאין דינא דגרמי^ה. ודוקא באדם חייב בדינא דגרמי^ו אבל בבהמה לכו"ע פטור. לפיכך הדוחף מטבע של חבירו עד שירד לים חייב אע"פ שלא הגביהו^ז, וכן הפוחת מטבע של חבירו והעביר צורתו חייב אע"פ שלא חיסרו.

ב. המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו דקי"ל שמחול צריך לשלם ללוקח מדינא דגרמי כמו שנתבאר בסי' ס"ו.

עין משפט ב.

יו"ד סימן צח פעיף א

א. איסור שנתערב בהיתר^ח אם זה מין בשאינו מינו כגון חלב^ט

ה. ממה שאמר ר"ל לר"א, ור"מ דסבירא להו כוותיה, בב"ק ק' ע"א. והרמב"ן האריך והעלה דדינא דגרמי דאורייתא, והש"ך האריך והוכיח דדינא דגרמי דרבנן, והביא ראיה מבב"ק צ"ח ע"ב, מפ' מרובה ע"א לגבי הא דמחייב ר"מ ד' וה' בשור הנסקל ואמאי איסורי הנאה נינהו, ואמר רבא ר"מ ס"ל כר"ש דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי, ובתוס' שם מריב"א ע"ש. ועיין בסמ"ע ובש"ך שהאריכו בפרטי דינים אלו וא"א להעלותם על הכתב כאן כי אין זו מטרת החיבור כאן.

ו. מב"ק מ"ח ע"ב אלא אי איתמר, ועיין בגאון אות ב'.

ז. מימרא דרבה בב"ק צ"ח ע"א דלית ליה דינא דגרמי אבל לדידן חייב, דאם הגביהו פשוט דחייב שהרי בא לרשותו וצריך השבה מעליא, ובגמ' איתא אפי' במים צלולים וראה המטבע לפניו אלא שצריך לשכור אדם היודע לצלול תחת המים ולהביאו ג"כ התחייב. סמ"ע ס"ק ב'.

וכתב במהרש"ל בפ' הגוזל בתרא סוף סי' מ"ז דכל דינא דגרמי פטור באונס, ומשמע אפי' שורף שטרותיו באונס פטור, אבל הרמב"ן בדיני דגרמי שלו מחייב גם באונס וזה לשיטתו דדינא דגרמי מדאורייתא הוא. והש"ך כתב, לפי מה שהעלה שזה מדרבנן וקנסא הוא, א"כ באונס וה"ה בשוגג פטור בשורף שטרותיו.

ח. מימרא דרבא בחולין צ"ז.

ט. חלב בצירי^י והוי מין בשאינו מינו. ט"ז ס"ק א'. ש"ך ס"ק א'. והיינו שנתבשל החלב עם הבשר.

שנתערב בבשר יטעמנו עכו"ם י אם אומר שאין בו טעם חלב או שיש בו אבל טעמו פגום מותר ב והוא שלא יהיה סופו להשביח.

א. ב. צריך שהעכו"ם לא ידע שסומכין עליו, ואם אין שם עכו"ם משערין בששים ל. וה"ה אם נתערב מין במינו דאי אפשר לעמוד על טעם האיסור משערין בששים.

הגה: והיום אין נוהגים לסמוך על טעימת עכו"ם מ ומשערין הכל בששים.

י. רמב"ם פט"ז ממאכלות אסורות ואפי' אינו אומן, וכמ"ש הטור בשם הרשב"א, אבל היום בין האשכנזים בין הספרדים אין סומכין על טעימת עכו"ם אלא הכל משערין בששים, וכמו שכתב הרמ"א. ובמקום ספק איסור מותר לטעום בלשון. ט"ז ס"ק ב'. וש"ך חולק.

כ. ואם אומר שיש בו טעם אסור אף שיש בו ששים. ב"י ופר"ח אות י'. ונפ"מ גם היום שמשערין בששים אם יש בו טעם אסור. כה"ח אות ג'.

ל. והשיעור הוא לא במשקל אלא בנפח והמשער ע"י משקל טועה ומאכיל טריפות ובאיסור קל צריך לשער בנפח אבל באיסור כבד צריך לשער במשקל. כף החיים אות ה'. ועיין באות ו'.

ואם האיסור וההיתר מאותו מין כגון שניהם בשר בלי עצמות משערין במשקל שהעצמות כבדים יותר מהבשר. והחיטים יותר כבדים מן הקמח, והיין והשמן קלים מן המים אחד מכ"ז. כף החיים אות ט'.

מ. וכ"כ הכנה"ג בהגהות הב"י אות ט"ו, וכ"כ בזבחי צדק אות ה' מפרי העץ אות א'. ומשמע דהיום הגם שאין סומכין על טעימת עכו"ם מ"מ על טעימת ישראל סומכין במין בשאינו מינו דהיתרא כגון תרומה שנפל לחולין שכהן טועם כמו שהגמ' אומרת. ואף שבזה"ז אין לנו תרומה נפ"מ לאומר קונם בשר ויין שאינו טועם ונפל לתבשיל שאסור לו בנ"ט שבזה סומכין על טעימת ישראל. וסומכין על ישראל אפי' אינו אומן. ש"ך ס"ק ה', ודלא כהלבוש שכתב דהיום אין סומכין על טעימת כהן. מיהו י"א דלא סומכין האידנא גם על טעימת ישראל ולעולם צריך ששים, וסיים בכף החיים אות י"ב דאפשר בהפ"מ יש להקל.

ואם טעמו אותו ג' אנשים ורובם אומרים שאין בו טעם הנרגש ואחד אומר שיש בו טעם מותר, דכיון שאין זה טעם הנרגש לרוב בני אדם מותר. ונפ"מ אם טעמוהו ג' או ד' ישראל בדיעבד דסומכין ארובא. כה"ח אות י"ד.